

BARCHAN

Místo konání: Jemnice – ulice města, areál zámku a sokolovny
Organizátor: Město Jemnice

V červnu, o víkendu po 15. červnu - svátku svatého Víta, se v Jemnici koná historická slavnost „Barchan“. Traduje se a je doložitelné, že patří mezi nejstarší slavnosti v Čechách a na Moravě. Svým pojetím jde o zcela unikátní slavnost, protože běh Barchan je ojedinělou doložitelnou slavností ve střední Evropě.

Podle ústního předávání po generace se soudí, že první konání běhu zvaného Barchan se objevilo v době pobělohorské. Jemničtí, kteří byli prodáni do poddanství, vzpomínali na dobu tzv. „zlaté doby Jemnice“. Toto vzpomínání si idealizovali, což vyústilo do podoby vzpomínky na chudou, českou královnu Elišku Přemyslovnu, která měla být v době nástupu Lucemburského rodu na český trůn hostem města (údajná, nikde historicky nedoložitelná návštěva královny Elišky Přemyslovny se řadí do roku 1312). V době pobělohorského strádání a útlaku tak vzniká lidová pověst o poslední královně z řad rodu Přemyslovců, která vyúsťuje v idealizovaný pohled na slavnou dobu Jemnice.

První písemná zmínka o slavnosti se objevuje až v roce 1713 v městské knize, kdy byla popsána rozepře mezi měšťany Seidlem a Pišlem o věci potřebné pro slavnost Barchan. Z textu knihy však vyplývá, že uvedeného roku (1713) nebyla slavnost pro měšťany žádnou novinkou, že Barchan v té době už byl zřejmě zavedenou tradicí. Naopak ze zápisu v městské knize jednoznačně vyplývá, že slavnost (resp. běh Barchanu) již upadá a ze strany měšťanských synků již není zájem se ho účastnit.

Průběh oslav se v historii měnil v závislosti na dobu, okolnosti, podmínky a v neposlední řadě také vkus měšťanů. **Nikdy se však nezměnilo jádro celé slavnosti. Tím je běh čtyř poslů, kteří nesou zprávy své královně Elišce Přemyslovně a ta je, vzhledem ke své chudobě, odměňuje cenami, součástmi svého oděvu.** Podle pověsti ji manžel Jan Lucemburský zanechal za pevnými hradbami města Jemnice a sám vedl vojenskou výpravu k potrestání nepřátel, k odbojnému hradu Sádku u Třebíče. Vysílá čtyři posly se zprávami o průběhu bojů a královna všechny doručitele postupně odměňuje. Nemá peníze, a proto první běžec dostane barchetový náprsník (ten dal zřejmě název historické slavnosti), druhý šátek, třetí punčochy a čtvrtý cenu útěchy - 4 myrtové věnečky. Vláda Jana Lucemburského a jeho syna Karla IV. byla pro Jemnici "zlatou dobou". Závod 4 běžců tak po staletí připomíná výsadní postavení královského města i jeho obyvatel.

Historická slavnost se prokazatelně konala od roku 1713, dokonce i za totality. V polovině 80. let 20. století byla dokonce přejmenována na Mírovou slavnost, aby její tradice nebyla přerušena ze strany totalitního režimu. Historická slavnost Barchan se nekonala pouze v období obou světových válek, a v době okupace v roce 1938.

Barchan je třídní kulturní a společenská akce, kterou doprovází historické průvody, historická scéna, historické ležení, kulturní pořady a taneční zábavy. Slavnost je lokalizovaná v ulicích města, hlavně jeho centru, v areálu jemnického zámku a prostorách místní

sokolovny a bývalého letního kina. Tyto prostory jsou oblečeny do historického stylu - v ulicích jsou na sloupech veřejného osvětlení a městských domech vyvěšeny prapory, taktéž i na věži, která je dominantou jemnického náměstí, které je zaplněno drobnými stánky a zábavnou lidovou technikou. V prostorách zámku jsou umístěny dobové taverny, které slouží k občerstvení návštěvníků, jsou zde dobové lavice a stoly určené k posezení, taneční parket a několik jevišť, kde probíhají kulturní vystoupení. V tyto dny se celé město promění v centrum kulturního a společenského dění pro široké okolí.

